

References

1. Country-by-Country Reporting XML Schema: User Guide for Tax Administrations, Version 2.0 – June 2019. OECD, Paris; Available at: www.oecd.org/tax/beps/country-by-country-reporting-xml-schema-user-guide-for-tax-administrationsjune-2019.pdf

Яна Олійник

*д.е.н., доцент, директор Інституту післядипломної освіти
ДННУ «Академія фінансового управління»,
oleynik_yv@ukr.net*

ПОДОЛАННЯ ПОДАТКОВИХ ВИКЛИКІВ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ВНАСЛІДОК ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ: ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ

Анотація. Досліджено глобальні підходи у сфері вирішення податкових проблем, що виникають у результаті цифровізації економіки та стан залучення до них України.

Abstract. The global approaches in the field of solving tax problems arising from the digitalization of the economy and the state of Ukraine's involvement in them are studied.

Розвиток сучасної економіки, заснованої на використанні новітніх технологій, аналізі великих масивів даних, розробці нових систем управління стимулює інновації, підвищує ефективність та покращує послуги, сприяє більш інклюзивному та стійкому росту та покращенню добробуту. Водночас масштаб і швидкість цих змін спричиняє виникнення ризиків у багатьох сферах економіки та політики, включаючи оподаткування.

Останні роки відбувається реформування міжнародної податкової системи для вирішення податкових проблем, пов'язаних із цифровізацією економіки. Цей напрям стає пріоритетом міжнародного співтовариства.

8 жовтня 2021 року 136 країн, у тому числі Україна, опублікували спільний документ під назвою «Заява про двоступеневе рішення для вирішення податкових проблем, що виникають у результаті цифровізації економіки» (далі – Заява) (Statement on a Two-Pillar Solution to Address the Tax Challenges Arising From the Digitalisation of the Economy). Зазначеним документом погоджено двоскладовий план для вирішення податкових проблем, які виникають унаслідок цифровізації економіки [1]. Документ уточнює попередню заяву від 1 липня 2021 року, підтверджуючи підтримку створення нової глобальної системи оподаткування найбільших багатонаціональних підприємств (далі – БНП), включаючи цифрові компанії.

Заява схвалює впровадження рішень для глобального оподаткування великих компаній, які отримують ДОХОДИ від глобалізації та цифровізації за рахунок постачання електронних послуг. Документ включає два рівні:

рівень 1 (Pillar 1) стосується перерозподілу прибутків від великих БНП у ринкові юрисдикції;

рівень 2 (Pillar 2) стосується питань розробки глобального мінімального податку.

Документ містить також детальний план впровадження та законодавчої імплементації країнами положень Заяви за кожним рівнем.

Рівень 1 (Pillar 1) охоплює діяльність, спрямовану на розробку нових правил щодо розподілу прибутку між країнами, в яких отриманий дохід (тобто ринковими юрисдикціями). Підтверджується, що нові правила застосовуватимуться до БНП з глобальним оборотом (виручкою) понад 20 мільярдів євро та рентабельністю понад 10%. Отже, зазначений рівень носить обмежений характер та створює спеціальний режим оподаткування лише приблизно для ста найбільших і найприбутковіших БНП. Тож переважна частина прибутку БНП розподілятиметься за чинними на даний час правилами.

Механізм оподаткування, розроблений у рамках першого рівня, включатиме три елементи:

- Сума А – механізм часткового перерозподілу прибутків великих транснаціональних компаній, які займаються «бізнесом, орієнтованим на споживача» (CFB) та «автоматизованими цифровими послугами» (ADS) у ті країни, де знаходяться споживачі товарів і послуг, які продають суб'єкти;

- Сума В – механізм, призначений для оптимізації застосування стандарту витягнутої руки до базової маркетингової та розподільної діяльності;

- Податкова визначеність – механізм запобігання та вирішення спорів, який дозволить уникнути подвійного оподаткування суми А (з можливістю поширення на інші податкові спори).

Рівень 2 (Pillar 2) передбачає введення глобального мінімального податку на прибуток (GloBE – Global Anti-Base Erosion), який країни можуть використовувати для захисту своїх податкових баз. Його головна мета – перешкодити переміщенню неоподаткованого доходу з країн, де він був отриманий, до юрисдикцій, які проводять політику податкових преференцій. Мінімальна ставка податку, яка використовуватиметься для цих цілей, становитиме 15 %. Нові механізми оподаткування застосовуватимуться до БНП з глобальним консолідованим річним доходом, що перевищує поріг у 750 мільйонів євро.

ОЕСР у 2022 року публікує Коментарі, які стосуються типових правил реалізації Заяви. У лютому 2022 р. розпочалися консультації з питань їх обговорення, які були продовжені у квітні та травні. Після того буде розроблена структура впровадження, спрямована на впорядкування адміністративних питань, дотриманні та координації.

Отже, Україна як країна, яка приєдналась до масштабного плану реформування міжнародної системи оподаткування для великого бізнесу та має докласти максимальні зусилля для імплементації зазначених ініціативи та досягнення поставлених цілей. Тож на даний час актуальним та важливим є комплексний систематичний збір та аналіз інформації щодо виконання в Україні заходів, передбачених документом. Тому існує необхідність оцінки поточного стану імплементації Україною заходів Заяви через вивчення міжнародного

досвіду в цій сфері, моніторингу та компаративного аналізу національного нормативного забезпечення та рекомендацій ОЕСР задля розроблення пропозицій удосконалення податкового законодавства.

Література

1. OECD (2021) Statement on a Two-Pillar Solution to Address the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/statement-on-a-two-pillar-solution-to-address-the-tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy-october-2021-russian-version.pdf>

2. Міністерство фінансів України вітає досягнення міждержавного консенсусу з питань реформування системи міжнародного оподаткування з урахуванням викликів цифрової економіки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstvo-finansiv-ukrayini-vitaye-dosyagnennya-mizhderzhavnogo-konsensusu-z-pitan-reformuvannya-sistemi-mizhnarodnogo-opodatкування-z-urahuvannyam-viklikiv-cifrovoyi-ekonomiki>

3. Україна підтримує оновлений план Організації економічного співробітництва та розвитку щодо реформування правил міжнародного оподаткування. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/ukraina_pidtrimuie_onovlenii_plan_organizatsii_ekonomichnogo_spivrobitnitstva_ta_rozvitku_shchodo_reformuvannya_pravil_mizhnarodnogo_opodatкування-3129

4. Олійник Я. В., Кучерява М. В. (2021). Оцінка готовності України до міжнародного автоматичного обміну інформацією в податкових цілях. Фінанси України, № 2, с. 85-97.

УДК: 334.339.658.

Максим Пишний

аспірант, ДННУ «Академія фінансового управління»

maksym.pyshnyy@gmail.com

РЕФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ»

REFORMING THE CORPORATE GOVERNANCE OF STATE ENTERPRISES ON THE EXAMPLE OF NNEGC ENERGOATOM

Анотація. Досліджено законодавчі та організаційні аспекти впровадження корпоративного управління державного підприємства ДП «НАЕК «Енергоатом».

Abstract. The legislative and organizational aspects of the implementation of corporate governance of the state enterprise NNEGC Energoatom have been studied..

У 2014 році Організацією економічного співробітництва та розвитку (далі — ОЕСР) з Урядом України було підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо поглиблення